

Van zijn velen vrijen tijd maakte Karel een goed gebruik, door zijn best te doen om taal te leeren. Die had hij elken dag in den omgang noodig, en daarbij eischte de Compagnie terecht van allen die in haar dienst stonden, dat zij om taal redelijk machtig waren.

't Was echter niet zoo gemakkelijk voor onzen vriend de noodige kennis te veroveren. Een eigenlijke schoolmeester was er op dit oogenblik niet, en er waren ook nog maar weinig kinderen te onderwijzen. Evenwel had men een „ziekenrooster“ of „krankenbezoeker“, die met het schip meegekomen was, voor goed geld aangesteld tot onderwijzer der jeugd.

De man vervulde zijn taak zoo goed het ging. Trouwens, ik zei reeds, dat in dien eersten tijd iedereen nu dit dan dat werk bij de hand had. De ziekenrooster moest h.v. ook wel eens voor krijgsman spelen!

De ziekenrooster, die de Kaapsche jeugd moest onderwijzen, was afkomstig uit Oost-Friesland en sprak een taal, die misschien evenveel van de Deutsche als van de onze weg had; trouwens die twee hadden destijds veel meer gelijkenis dan thans, gelijk nog uit onze Statenvertaling kan blijken. Met de jongelui in het fort kon hij nog wel opschieten, te meer daar hij zijn best deed in de school goed Hollandsch te spreken en te schrijven. Maar met Karel was het anders, wij een Zuid-Franfman en een plat-Duitscher nu juist niet eenzelfde taal spraken.

Zoo ging dan het aanleeren van de Nederlandsche taal eerst niet vlot; het „Ianeboek“ dat, gelijk voor de kinderen, ook voor Karel dienst moest doen, was dien laatste een kwelling des geestes en hij wanhoopte al spoedig daardoor iets te zullen vorderen. De meester sprak, als gezegd, onze taal slecht, doch Karel kon zich oefenen, door met anderen in het fort om te gaan. Onze taal schrijven, wat hem om misbaar noodig was, leerde hij daardoor echter niet.

Misschien zou Karel zijn doel nooit bereikt hebben, indien niet door 's Heeren bestel hem een weg gewezen ware, die in tweeërlei opzicht voor hem een goede mocht heten.

Zoo als ik zei, waren aan de Kaap ook vele Hugenoten, lieden die in Frankrijk geboren en opgevoed, ook geen andere taal verstanden dan de Fransche. Zeer terecht had men dan ook te hunnen dienste een Franschen predikant aangesteld, die bij hen woonde en voor hen predikte.

Het was natuurlijk dat Karel, zelf een Franschman, zoodra hij wist waar een Fransch predikant was, met dezen poogde kennis te maken. Dit viel niet moeilijk, wijl onze vriend elke week een of meer namiddagen en avonden vrij al had, of zich door een ander kon laten vervangen. Daarvan nu maakte hij gebruik en reed op zekeren middag langs den kortsten weg naar Wijnhoek, een plek zoo genoemd wijl er veel wijnbouwers woonden.

De leeraar was recht verrast, toen hij zoo onverwacht een landgenoot voor zich zag, die uit hoogen stand, om des Woords wille, zoo vele wederwaardigheden had gehad en nu met hem één lot deelde. Weldra zaten ze in een druk gesprek, als vrienden en broeders in den Heere, om wiens belijdenis zij uit hun land waren verdreven en van zoo veel beroofd.

In den loop van het gesprek vertelde Karel ook aan den leeraar, hoe hij bezig was de Nederlandsche taal te leeren, maar niet opschoot naar zijn zin, wijl meester en leerling elkaar vaak niet begrepen.

„Ja vriend,“ zei de dominee dat is altijd een kwaad geval. Onze groote Leermeester in den hemel wordt ook door ons, zijn leerlingen, vaak niet verstaan. Doch dan is het onze schuld, en kan hij het toch maken zoo als 't hem belieft. Hier echter is het gansch anders, want de kwaal ligt bij allebei.

„Maar,“ vervolgde de predikant, „ik wil u een goeden raad geven. We hebben hier gelukkig Bijbels, zoowel Fransche als Hollandsche. Als ge nu b.v. eens in de week bij mij wilt komen, zal ik u uit den Franschen Bijbel voorlezen en ziet gij het na in den anderen. Ge weet dan wat de woorden beteekenen moeten, en ziet ze in de Hollandsche taal voor u. Zoo zult ge vele woorden leeren, die de meester misschien nooit gebruikt, en ook zien hoe ze geschreven worden. Dan kunt ge langzamerhand uw doel, dunkt mij, bereiken. En wellicht heb ik er ook nog nut van, door wat van de taal der Nederlanders te leeren. Ik bemerk dat dit mij ook zeer noodig is, wil ik niet altijd als een vreemdeling staan tegenover hen, die ons hier een woonplaats hebben bereid.“

Karel vond dezen raad uitnemend, en weldra begonnen de lessen, die ook bleken voor de beide partijen dienstig te zijn. 't Ging wel niet vlot, maar bij goeden wil en ijver beiderzijds, vorderde men toch. Allengs leerde Karel onze taal ook schrijven en de rechte woorden gebruiken. Dat nu kwam al zeer spoedig te pas, toen de overste van het krijgsvolk ziek werd, en Karel hem moest vervangen. Nu was er telkens wat te schrijven en tot zijn eigen verbazing, ging dat al vrij wel, zoodat hij zijn stukken met eenige hulp van den meester, in het Hollandsch stellen kon. 't Gevoel hiervan was, dat hij toen de overste ziek bleef, en weer naar het vaderland moest terugkeeren, voorloopig tot diens opvolger werd aangesteld. Later zouden de heeren van de Compagnie dan beslissen, of hij zijn hoogere betrekking zou behouden.

Dit al kon Karel nog melden in den brief, dien hij aan zijn ouders schreef. Dat zij hartelijk verblijd waren en den Heere God dankten, die ook den weg hun zoon had voor spoedig gemaakt, kunt ge licht begrijpen.

HOOGENBIJK.

Gerreformeerde Gezindheid

Gerreformeerde Kerken.

AANGENOMEN: Burschoten B. J. C. Voigt, te Raamsdonk. — Medemblik, J. Fokkinga, te Zuidlaren.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Nansen C. A., I. A. Haag, te Meteren. — Te Losdorp, M. H. A. van der Valk, te Oud-Beijerland. — Makkings, J. Nieuwe, cand. te Groningen. — Nieuwe, B. Beukema, te Oosterhesselen. — St. Maartensdijk, B. v. d. Wal, te Waddingsveen. — Oudelanden en Nederhemert, J. Pannekoek Jr., cand. te Utrecht. — Den Hoorn op Tessel, F. A. Visser, cand. te Utrecht. — Zuid-scharwoude, A. Kabel, te Kedichem. — Arnhem, J. P. Pauwe, te Iersse. — Oosterhaule, J. Swart, te Lettelbert en Eemst. — Krommeniedijk, Dr. H. Rutgers, te Vries.

AANGENOMEN: Ballo, Dr. J. H. de Muinck Keizer, te Meeden. — Est, D. Th. Keck, — Westerlee, K. Adriaan Engels, te Morra en Lioesens. — Bourlange, H. Wesseldijk Jr., cand. te Maarsbergen. — Holwerd, B. Bolt, te Dongjum.

BEDANKT: Jaarsveld, H. A. Heijer, te Staphorst. — Oudega, Dr. H. de Graaf, te Marum. — Barneveld, H. J. van Griethuizen, te Delft. — Zuid-Scharwoude, A. Kabel, te Kedichem. — Koedijk, S. J. Pisto, te Twisk.

Advertentiën.

ONDERTROUW:

A. Ph. S. SCHAAFSMA,
Beroepen Pred. te Jutrijp-Hommerts
en
HEILTJE CLASINA SPRONK.
Lochem-Rotterdam, 1 Sept. 1904.

Voortspoedig bevallen van een flinken ZOON
C. H. ZWAAN—ADRIAANS. Moeder en kind
maken het Gode zij dank wel.

Dr. C. ZWAAN.

Djakarta, 24 Juli 1904.

Heden overleed tot mijne diepe droefheid, in de vaste hope des eeuwigen levens, mijn innig geliefde Echtgenoot, de Heer
HENDRIK KLINKERT,

in den ouderdom van ruim 48 jaar, mij nalatende twee jeugdige kinderen.

Wed. H. KLINKERT—OHMAN.

Meppel, 31 Aug. 1904.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, in de vaste hope des eeuwigen levens, onze hartelijk geliefde Broeder en Behuwbroeder de Heer

H. KLINKERT,

in den ouderdom van 48 jaar.

W. OHMAN—KLINKERT.

G. OHMAN.

J. C. SCHUURMAN—

KLINKERT.

B. SCHUURMAN.

A. KLINKERT.

C. VAN HOUTE—

KLINKERT.

W. A. VAN HOUTE.

Meppel, 31 Aug. 1904.

Voor de talrijke bewijzen van deelneming, ons geworden bij het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot en Vader, betuigen wij bij dezen onzen hartelijken dank.

Wed. P. G. OBERMAN

en Kinderen.

Dantumaalve bij Dokkum, Aug. 1904.

Bij dezen betuigen wij onzen hartelijken dank aan Familie, Vrienden en Bekenden voor de deelneming, ondervonden tijdens de ziekte en bij het overlijden van onzen geliefden Vader, Behuwb. Groot- en Overgrootvader, LUCAS VAN EIJKEN Hzn., overleden 16 Augustus j.l. Uit aller naam,
H. VAN EIJKEN Lzn.

Zwartsluis, 31 Augustus 1904.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.

Telefoon Intercommunale No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL, MALEFJIT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL, VAN STOUTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,

koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westmarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 (Hilversum, Torenlaan 58); te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. I. BOLT.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

De Gemeene Gratie.

Drie deelen, waarvan thans verschenen zijn: Deel I (Het geschiedkundig gedeelte) en Deel II (Het leerstellig gedeelte), terwijl Deel III in den loop van 1904 zal verschijnen.

Men teekent in uitsluitend voor het geheele werk.

Prijs f 17.70.

Stempelbanden worden bijtijds tegen matigen prijs verkrijgbaar gesteld.

De vleeschwording des Woords.

Prijs ingenaaid f 1.90; gebonden f 2.10.

Encyclopaedie der Heilige Godeloerdheid.

Deel I. Inleidend deel. — Deel II. Algemeen deel. — Deel III. Bijzonder deel.

Prijs compleet:

Ingenaaid f 16.75; gebonden f 21.25.

DE ENGELN GODS,

een boek in royaal formaat van 300 bladzijden.

Prijs f 2.50 ingenaaid; f 3.25 in fraaie stempelband.

Het werk van den Heiligen Geest.

DRIE DEELN.

Ingenaaid f 7.50; geb. in één band f 8.90.

Tractaat van den Sabbath.

HISTORISCHE DOGMATISCHE STUDIE 1890.

Prijs f 1.60 ingenaaid; f 2.10 gebonden.

Het Calvinisme.

Het Calvinisme en de Historie. — Het Calvinisme en de Religie. — Het Calvinisme en de Staatkunde. — Het Calvinisme en de Wetenschap. — Het Calvinisme en de Kunst. — Het Calvinisme en de Toekomst.

Prijs ingenaaid f 2.50; gebonden f 3.25.

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath.

Prijs f 1.25. — Gebonden f 1.75.

Amsterdam.

Pretoria.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,

gevestigd te

Amsterdam, Keizersgracht 547-549,

sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

VERSCHEENEN: Deel I van de Volksuitgave van:

Stichtelijke Uren

DOOR

NICOLAAS BEETS.

Dit meesterwerk van wijlen Prof. Dr. NICOLAAS BEETS zal achtereen volgen in 9 deelen het licht zien, tegen f 1.25 per deel. Het geheele werk is dus verkrijgbaar voor f 11.25.

De stempelband is ontworpen door JAC. Ph. WORMSER.

Afzonderlijk zullen de deelen voor f 1.50, gebonden f 2.—, verkrijgbaar worden gesteld.

De teekening is bij alle solide boekhandelaren opengesteld.

Deel II zal spoedig verschijnen.

Amsterdam.

Pretoria.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21

AMSTERDAM.

Verschenen:

ZENDELING KRUMM

EN DE

IRAOENO HOENA.

DOOR

— S. —

Prijs f 1.— f 25.

Amsterdam.

Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

De verhouding van CHRISTENDOM en THEOSOPHIE,

DOOR

Dr. J. C. DE MOOR.

Deze belangrijke brochure is verkrijgbaar bij den Uitgever D. A. DAAMEN, te Rotterdam, alsmede in elken Boekwinkel.

Prijs 60 Cents.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN, DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gonden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIËN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Theologische en Wetenschappelijke Werken, OP IEDER GEBIED.

HUIS- en KERKBIBELS. — KERKBOEKEN.
KORAALBOEKEN. — MUURTEKSTEN.
Kinder Lees- en Prentenboeken.

HOLLANDSCHE, FRANSCH, DUITSCHE en ENGELSCH BOEKHANDEL,

— HÖVEKER & WORMSER, —

AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 154, bij het SPUL.

Telefoon Inter. 4066.

PRACHTWERKEN. — PHOTOGRAPHIËN.

Alle nieuwste uitgaven op

TECHNISCH GEBIED.

Tachnitz-Editie, Reclam's Universal-Bibliothek,

Unwins Library, enz., enz.

Directe verbinding met het Buitenland.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer W. Voogdsgeerd te Nieuw-Loosdrecht f 1.50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. kerk te Wildervank f 84.33;

van idem te Nieuwepekel f 15.97½; van idem te Onstwedde f 14.35; van idem te Sellingen f 4.53½; van idem te Onstweddermussel f 2.50;

van idem te Musselkanaal f 6.78½; van idem te Emmerecompascuum f 2.75; van idem te Valthermond f 2.66; van idem te Nieuwbuijn f 5.80; van idem te Stadskanaal f 11.56; van idem te Kralingen f 81.06; van idem te Charlois f 15.87½; van idem te Pernis f 14.90½; van idem te Hoogvliet f 5.40; van idem te Berkel c. a. f 13.31; van idem te Maassluis A f 14.47½; van idem te Bolsward A f 8.58; van idem te Bolsward B f 10.85½; van idem te Exmoor f 8; van idem te Gaast f 3.33; van idem te Plaam f 3.55; van idem te Cubaard f 7.21; van idem te Makkum f 15.06; van idem te Oosterdijk f 15.20; van idem te Pingjum f 4.45; van idem te Schettens f 3.47; van idem te Schraard f 3.80; van idem te Tjerkwerd f 5.03; van idem te Witmarsum f 3.95; van idem te Wommels f 15.86; van idem te Wons f 6.21½; van idem te Renkum f 8.96; van idem te Barneveld f 7.35; van idem te Apeldoorn f 62.80½; van idem te Heerde f 7.77½; van idem te Kootwijk f 2.50; van idem te Voorst f 14.82.

Voor het Studiefonds:

Halve collecte van de Geref. kerk te Oud-dorp.

Hilversum.

S. J. SEEFAT,

Penningmeester.

Centrale Diaconale Conferentie.

Diaconen, die de Agenda voor de op Woensdag 7 Sept. te Arnhem te houden 10e Conferentie niet mochten ontvangen hebben, worden verzocht hiervan p. o. opgave te doen aan den Secretaris,
R. BROEKHUIZEN, te Meppel.

GLOED.

H.H. Predikanten, Kerkvoogden of Kosteren worden attent gemaakt op het gebruik van GLOED, voor stovenverwarming in kerken. Het geeft geen damp of walm gelijk kolen en is zeer gemakkelijk.

S. VAN VLIET,

Gloedstokerij „Vesuvius“, Zaandam.

LEERPLAN

voor de Scholen met den Bijbel.

BEWERKT DOOR

H. LANKAMP,

Hoofd eener Christelijke School te Amsterdam.

Uitgegeven namens de Commissie volgens Art. X van de Statuten van den Schoolraad voor de Scholen met den Bijbel.

te GEDEELTE.

BIJBELSCH- KERK- en ZENDINGSGESCHIEDENIS,

Prijs f 1.— f 50.

te GEDEELTE

GESCHIEDENIS DES VADERLANDS,

Prijs f 1.— f 1.50.

TIJDTAFEL

VAN DE

GESCHIEDENIS DES VADERLANDS, in drie leerkringen,

DOOR

H. LANKAMP,

Hoofd eener Christelijke School te Amsterdam.

Prijs f 1.— f 15.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam—Pretoria.

het beginsel is met dankz Zoodra de in onze Gere deed, hebben gewaarschu waaenden, dat houding het de drankon lijn dezer schouwing omdat de z weg, dien bewandelen.

Een zacht terwege blijv schijnselen v king zijn.

In feuller romans door uitgegeven, v beeld te tee predikaat, di de „Christell van den wij de oorzaak en heele ge richt.

Zoo nu s voorbij.

Ze richt telijk begin plaats van de zonde va

Voor I In hartelijk HOUTZAGERS, Harlingen, U Zimmerma, Unie collecte Onze scho steun.

Vriendelijk gedanken.

Koetwijk.

Volgens de mededeelen, wa name de „Gak andere copie bleef, geven v

Jakobus 5: sluitteer: als zich roepte de zij voor hem den naam de sal den ricke richten, en ro al hem verge

Iedere ketb boven zeker over het gaaf nceerden.

Zeer breedt deze aangeleg 't is toch ketter zijn le loopende zich Schrift.

Ik meen, d martelaar hee segt heeft, hij Er wordt al

Zou het niet verklaard wo bouw op hie men losrukt u en se dan b geheel?

Zoo ook hie Men beroep plaatsen. Het beschouwingen woorden teru Misschien vor en dan regt

Wie dat niet schende ongel Laat ons als Schrift in de van volledig i aantoonen, d

Medicijnen vromen werd afkeurende w Van waar

we, dat ze goderij mocht wordt een di digen geveld.

Er waren Testament be door den He heetgen door zijn: doch ik afkeurend w

Zou de H gebouden, in verleid te zij ware gewest nezing onnie zou Hij ons hebben kenbe

Voor den aanrakning kw om in desen

Hij heeft it en gesproken dat de Heer neamiddelen

Hij heeft b dat hij iets v van het bad jaren krank vele medicijn

In de gelt traan, laat de gieten in de genesing.

De schrijv medicijnmees geweest in i ambi heeft h dienst des H de Colossens

En geven neesmeester hebben den i die ziek zijn bestaan van de kranten,

Dat in de genesekunde hare beoefen bijbellezer b plaatsen aan ben de Hee (Exodus 21: had geslages voor den a verzuimd, e